

Quick Scan - AI - Van Systeem naar Betekenis

Deze quick scan helpt zichtbaar te maken hoe jullie organisatie AI integreert in leiderschap, cultuur en dagelijks werken. De vragen gaan niet over techniek, maar over mensen: relaties, macht, leren, identiteit en verantwoordelijkheid. Door eerlijk te scoren krijg je een eerste beeld van waar AI vooral versnelt en waar het juist vervreemdend of verstorend werkt. De uitkomsten zijn geen oordeel, maar een startpunt voor gesprek, reflectie en gerichte ontwikkeling.

Wil je de uitslag van alle deelnemers ontvangen. Mail dan jouw ingevulde lijst aan rene@debaaij.com. We verwerken jouw vragen en delen alle uitkomsten met je.

De clusters van vragen:

1. Psychodynamisch, relationeel en humanistisch – AI

Dit cluster onderzoekt hoe AI invloed heeft op relaties, vertrouwen en psychologische veiligheid. Het kijkt naar projecties op “het systeem” en het risico dat AI wordt gebruikt om verantwoordelijkheid te ontwijken. Centraal staat de vraag of AI de menselijke waardigheid, autonomie en verbondenheid versterkt of verzwakt.

2. Systemisch, cultureel en complexiteitsgericht – AI

Hier gaat het om AI als onderdeel van het grotere systeem van structuren, macht en patronen. De focus ligt op welke dynamieken AI versterkt of onderdrukt, en wie er wordt uitgesloten of juist bevoordeeld. Het cluster vraagt of AI bijdraagt aan veerkracht en adaptiviteit, of vooral controle en versmalling brengt.

3. Leren, ontwikkeling en reflectie – AI

Dit cluster gaat over de vraag of AI echte leerprocessen verdiept of alleen sneller “antwoorden” levert. Het kijkt naar de ruimte voor dialoog, double-loop learning en het bevragen van de aannames achter data en modellen. De kern: gebruiken we AI om werkelijk anders te leren kijken en handelen, of alleen om het bestaande efficiënter te doen?

4. Identiteit, spiritualiteit en belichaamd werken – AI

Hier staat de impact van AI op professionele identiteit, waarden en innerlijke kompas centraal. Het cluster onderzoekt of keuzes rond AI verbonden zijn met bedoeling, ethiek en zorg voor mens en wereld. Belangrijk is ook de bewaking van ritme, herstel en lichamelijke aanwezigheid in een steeds digitalere omgeving.

5. Methodologische verankering en reflectief onderzoek – AI

Dit cluster kijkt of AI-projecten worden gezien als leer- en onderzoeksproces, niet enkel als IT-implementatie. Het vraagt aandacht voor het combineren van cijfers met verhalen, ervaringen en context. De kernvraag: beschikken we over de methoden en het mandaat om AI kritisch, onderzoekend en reflectief te benaderen?

Quick Scan - AI - Van Systeem naar Betekenis

Beantwoord de stellingen bij voorkeur intuïtief en vanuit je eigen ervaring in deze organisatie.

Geef een cijfer van 1 – 5:

1 = Volledig mee oneens

5 = Volledig meeeEens

1. Psychodynamisch, relationeel en humanistisch – AI

1. ☐ In onze organisatie wordt regelmatig stilgestaan bij de **invloed van AI-systemen op relaties, vertrouwen en psychologische veiligheid**.
2. ☐ Leidinggevenden en teams onderzoeken expliciet **waar “het systeem zegt het”** wordt gebruikt om eigen verantwoordelijkheid of moeilijke gesprekken te vermijden.
3. ☐ Bij inzet van AI wordt bewust gekeken of deze **autonomie, competentie en verbondenheid** van medewerkers versterkt in plaats van ondermijnt.

2. Systemisch, cultureel en complexiteitsgericht – AI

1. ☐ We hebben een gedeeld beeld van **welke patronen en machtsrelaties door AI in onze organisatie worden versterkt of juist verzwakt**.
2. ☐ Bij het ontwerpen of inkopen van AI-toepassingen betrekken we **systemische vragen over grenzen, belangen, uitsluiting en bijwerkingen** expliciet in de besluitvorming.
3. ☐ We zien AI niet alleen als tool, maar als **onderdeel van het organisatieveld** (structuren, processen, regels, informele dynamieken) en handelen daar ook naar.

3. Leren, ontwikkeling en reflectie – AI

1. ☐ Data en AI-uitkomsten worden vooral gebruikt als **startpunt voor dialoog en reflectie**, niet als eindpunt van het gesprek.
2. ☐ In onze organisatie is er ruimte om **niet alleen te vragen “klopt het model?”, maar ook “stellen we wel de goede vraag en meten we de juiste dingen?”**.
3. ☐ Bij AI-implementaties wordt bewust gewerkt aan **double-loop learning**: we passen niet alleen processen aan, maar herijken ook aannames, doelen en spelregels.

4. Identiteit, spiritualiteit en belichaamd werken – AI

1. ☐ We voeren met regelmaat gesprekken over **wat AI betekent voor onze professionele identiteit en de unieke waarde van mensen in het werk**.
2. ☐ Keuzes rondom AI worden expliciet gekoppeld aan **waarden, bedoeling en maatschappelijke verantwoordelijkheid**, niet alleen aan efficiency of kosten.
3. ☐ Bij digitaal werken bewaken we ritme en herstel met afspraken over bereikbaarheid, pauzes en rust.

5. Methodologische verankering en reflectief onderzoek – AI

1. ☐ AI-initiatieven worden benaderd als **leer- en onderzoeksprocessen**, niet alleen als technische implementatie of IT-project.
2. ☐ We combineren **kwantitatieve data en modeluitkomsten** systematisch met kwalitatieve inzichten (verhalen, ervaringen, observaties) bij besluitvorming.
3. ☐ Professionals en leiders beschikken over **vaardigheden én mandaat** om AI-uitkomsten te bevragen, te nuanceren of te negeren wanneer ze niet kloppen met context, ethiek of relationele realiteit.